

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Sylvie Šiškeové a soudců Lenky Bursíkové a Karla Šimky v právní věci žalobce: **Mgr. M. M.**, zast. Mgr. Štěpánem Holubem, advokátem se sídlem Za Poříčskou bránou 365/21, Praha 8, proti žalované: **Digitální a informační agentura**, se sídlem Na vápence 915/14, Praha 3, ve věci žaloby na ochranu proti nezákonnému zásahu žalované, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 5. 2025, č. j. 17 A 24/2025-43,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 5. 2025, č. j. 17 A 24/2025-43, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Předmětem sporu je včasnost zásahové žaloby, a to konkrétně určení okamžiku, od kdy počala běžet subjektivní lhůta pro její podání.

[2] Žalobce se zásahovou žalobou podanou u Městského soudu v Praze (dále „městský soud“) domáhal určení, že zpřístupnění jeho datové schránky dne 3. 10. 2024 prostřednictvím aplikace žalované Portál občana bylo nezákonné a že označení datové zprávy ID 1420762975, která byla dodána do jeho datové schránky zpřístupněné prostřednictvím této aplikace, jako doručené dne 3. 10. 2024 je nezákonné. Současně žádal, aby městský soud uložil žalované zajistit, aby datová zpráva ID 1420762975 byla označena jako doručená dne 10. 10. 2024.

[3] Žalobce uvedl, že se o zásahu dozvěděl dne 9. 1. 2025 doručením přípisu žalované obsahujícího výpis forenzních údajů, z nějž zjistil, že datová zpráva měla být doručena již dne 3. 10. 2024, čehož si nebyl vědom, a že došlo ke zpřístupnění jeho datové schránky prostřednictvím aplikace Portál občana. O uvedený výpis požádal žalobce v návaznosti na doručení usnesení, kterým Obvodní soud pro Prahu 2 odmítl pro opožděnost žalobcem podané odvolání ve věci jeho klienta. Žalobce byl přesvědčen, že k doručení opožděným odvoláním napadeného prvostupňového soudního rozhodnutí došlo až dne 10. 10. 2024, kdy se sám vědomě přihlásil do své profesní datové schránky.

[4] Městský soud žalobu odmítl pro opožděnost. Uvedl, že mezi stranami není sporné, že z technického hlediska byla dne 3. 10. 2024 ve 23:13 hod. zpřístupněna žalobcova profesní datová schránka, čímž byla doručena dříve dodaná a do té doby nedoručená písemnost datovou zprávou ID 1420762975. Samotné zpřístupnění bylo jednorázovým časově jasně vymezeným aktem, jedná se tudíž o jednorázový zásah s trvajícím důsledkem (tímto důsledkem je stanovení okamžiku doručení písemnosti, popř. i dalších písemností, byly-li dodány do profesní datové schránky žalobce).

[5] Subjektivní lhůta pro podání zásahové žaloby podle § 84 odst. 1 věty první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“), začíná podle městského soudu běžet okamžikem, kdy se dostanou do sféry adresáta zásahu informace, na jejichž základě lze seznat, že došlo k zásahu veřejné správy, který má být nezákonný. Pro běh subjektivní lhůty proto je rozhodný objektivní okamžik, kdy se informace dostala do sféry adresáta zásahu, nikoli subjektivní moment, kdy se s danou informací adresát zásahu skutečně seznámil. Opačná interpretace by znamenala, že by bylo možné operovat s během subjektivní lhůty kupř. tím, že by adresát zásahu účelově neotevřel doručenou dopisní obálku, která byla dříve doručena do jeho poštovní schránky, a tedy se neseznámil s určitou písemností obsahující informace rozhodné pro přijetí závěru, že došlo k zásahu veřejné správy, který má být nezákonný. To by podle městského soudu bylo absurdní.

[6] Názor žalobce, že subjektivní lhůta počala běžet až od okamžiku, kdy se přesvědčil o tom, že jeho datová schránka byla zpřístupněna již 3. 10. 2024 (a nikoli 10. 10. 2024), a tedy došlo k doručení dotčené datové zprávy, je podle městského soudu nesprávný. Ve sféře žalobce totiž byla informace o tom, že došlo k doručení datové zprávy ID 1420762975, již od okamžiku jejího doručení, tj. od 3. 10. 2024, 23:13 hod. Od tohoto okamžiku si mohl žalobce kdykoliv ze své profesní schránky stáhnout doručenkou uvedenou datovou zprávu (žalobce ostatně uvedenou doručenkou přiložil k podané žalobě). Nelze proto tvrdit, že informaci o uskutečnění zásahu (tj. zpřístupnění datové schránky) žalobce mohl objektivně zjistit až ode dne 9. 1. 2025. Že tak žalobce sám neučinil a subjektivně se seznámil s okamžikem doručení až ze souvisejícího usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2, není pro běh subjektivní lhůty rozhodné.

[7] Podle městského soudu tak subjektivní lhůta podle § 84 odst. 1 s. ř. s. běžela od 3. 10. 2024 do 3. 12. 2024. Žalobu podanou až dne 28. 2. 2025 proto vyhodnotil jako opožděnou.

II. Kasační stížnost a podání účastníků řízení

[8] **Žalobce** (dále „**stěžovatel**“) v kasační stížnosti namítá, že městský soud neposuzoval rozhodné okolnosti, na jejichž základě bylo možné seznat, že došlo k zásahu veřejné správy. Jen uzavřel, že informace byly ve stěžovatelově sféře již od okamžiku doručení datové zprávy, tj. od 3. 10. 2024, od něhož počala plynout subjektivní lhůta pro podání zásahové žaloby. S tím stěžovatel nesouhlasí. Samotná informace o doručení datové zprávy (resp. údaj v její doručence) není okolností, na základě které lze seznat, že došlo k nezákonnému zásahu. Podle stěžovatele jsou rozhodné následující okolnosti: a) určení data doručení datové zprávy, b) určení způsobu zpřístupnění datové schránky (z doručení neplyne, jak byla datová zpráva doručena – mohlo dojít např. ke zneužití přístupových údajů), a c) určení správního orgánu, jenž zásah provedl. Stěžovatel zdůrazňuje, že bez znalosti žalovaného se nelze úspěšně domáhat ochrany před nezákonným zásahem (rozsudek NSS ze dne 27. 2. 2014, č. j. 9 Aps 15/2013-59). Stěžovatel se informací o správním orgánu dozvěděl až dne 9. 1. 2025 z výpisu forenzních údajů obsahujícího informace o zpřístupnění jeho datové schránky. Až tento den zjistil, že (nejen) došlo k dřívějšímu (neoprávněnému) zpřístupnění datové schránky, a současně mohl (a to ještě velmi složitě) identifikovat, že nezákonné zpřístupnění učinila žalovaná. Lhůta pro podání žaloby tedy uplynula dne 10. 3. 2025 a žaloba byla včasná.

[9] Příklad městského soudu s účelovým neotevřením doručené poštovní zásilky není přílehlavý. Městský soud předpokládá, že ze samotné listiny, která je v obálce, je možné zjistit, že došlo k zásahu veřejné správy. V projednávaném případě je zřejmé, že pouhá informace (datum 3. 10. 2024 na doručence) o datu doručení není dostačující pro závěr, že k zásahu došlo. Doručenka kromě data neobsahuje žádnou další okolnost. Výklad městského soudu by vedl k absurdnímu závěru, že při každém doručení datové zprávy a podezření uživatele, že je datum nesprávné, by takový uživatel musel podat zásahovou žalobu bez dalšího zjišťování, zda k zásahu došlo, či nikoliv, a nadto ji podávat proti všem správním orgánům pro případ, aby nedošlo ke zmeškání subjektivní lhůty.

[10] Dále není zřejmé, jak městský soud hodnotil jednotlivá stěžovatelova tvrzení. Městský soud uvedl, že stěžovatel spojuje počátek běhu subjektivní lhůty s momentem, kdy se subjektivně přesvědčil o tom, že došlo ke zpřístupnění jeho datové schránky. Tento závěr však není správný, jelikož stěžovatel po celou dobu tvrdí a dokládá, že se nejedná o jeho subjektivní přesvědčení, ale o objektivní zjištění o rozhodných okolnostech plynoucích z výpisu forenzních údajů. To městský soud pominul. K tvrzení městského soudu, že se stěžovatel se zprávou mohl seznámit již dne 3. 10. 2024, stěžovatel uvádí, že aplikace tehdy nefungovala, a bylo tedy vyloučeno, že by zpráva mohla být doručena.

[11] **Žalovaná ve vyjádření** ke kasační stížnosti uvádí, že na základě data doručení uvedeného na doručence (3. 10. 2024) bylo možné nade všechnu pochybnost určit počátek běhu subjektivní lhůty pro podání zásahové žaloby. Protože se stěžovatel úspěšně přihlásil do své profesní datové schránky dne 10. 10. 2024, mohlo k určení rozhodného okamžiku dojít nejpozději tento den, kdy si měl a mohl povšimnout, že k faktickému doručení datové zprávy došlo již dne 3. 10. 2024. Stěžovatel jako advokát měl a mohl vědět, že správcem informačního systému datových schránek je od 1. 4. 2023 právě žalovaná. Pokud měl stěžovatel podezření na neoprávněný přístup ke své profesní datové schránce, mohl je řešit

také prostřednictvím orgánů činných v trestním řízení. Nad rámec toho žalovaná podotýká, že stěžovatelova argumentace působí účelově. Z dostupných podkladů vyplývá, že se stěžovatel snaží přenést odpovědnost za své pochybení na žalovanou. Navíc stěžovatelova tvrzení fakticky odporují všem předloženým podkladům.

[12] **Stěžovatel v replice** uvádí, že z doručky plyne pouze datum doručení, nikoli způsob doručení ani jiná informace, z níž by bylo seznatelné, že došlo k nezákonnému zásahu. Den 3. 10. 2024, kdy k zásahu došlo, určuje počátek běhu objektivní lhůty. Skutečnosti rozhodné pro určení počátku běhu subjektivní lhůty se stěžovatel dozvěděl až dne 9. 1. 2025 z výpisu forenzních údajů, který obsahoval informaci o správním orgánu a podrobnosti o doručení datové zprávy.

III. Posouzení kasační stížnosti

[13] NSS konstatuje, že kasační stížnost předkládá k posouzení otázku včasnosti stěžovatelem podané žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, a je tedy podána z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[14] Kasační stížnost je **důvodná**.

[15] Lhůtu pro podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem upravuje § 84 odst. 1 s. ř. s., podle něhož *žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo*. V případě podání žaloby po uplynutí dvouměsíční subjektivní lhůty či dvouleté objektivní lhůty je namíste žalobu jako opožděnou odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[16] Jak zdůraznil NSS v rozsudku ze dne 27. 3. 2024, č. j. 6 As 159/2023-41, věcné projednání žaloby je jedním ze základních prvků ústavního práva na přístup k soudu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (nález Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2019, sp. zn. IV. ÚS 2338/18, bod 27). Právo na přístup k soudu není neomezené, je vázáno na dodržení zákonem stanoveného postupu, jehož součástí je dodržení zákonem stanovené lhůty k uplatnění prostředku ochrany práv (žaloby). Nesprávné posouzení této podmínky, v jehož důsledku je jinak projednatelná žaloba nesprávně odmítnuta, má bez dalšího za následek odepření přístupu k soudu, a tím i odepření spravedlnosti (nález Ústavního soudu ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. I. ÚS 955/16, bod 15). V pochybnostech jsou soudy povinny postupovat ve prospěch umožnění přístupu k soudu, a tedy ve prospěch uplatnění subjektivních práv jednotlivců (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 2509/08, a ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. I. ÚS 3106/13, bod 14). Podobně se k této otázce staví i judikatura NSS (rozsudky ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, či ze dne 21. 12. 2016, č. j. 3 Afs 47/2016-34).

[17] Podle ustálené judikatury je nutné za počátek subjektivní lhůty označit okamžik, kdy se do sféry žalobce dostanou takové informace, na jejichž základě mohl seznat, v čem jednání veřejné správy, jež má být nezákonným zásahem, spočívá a že je zaměřeno proti němu; subjektivní lhůta však nemůže spočívat jen na přesvědčení žalobce a jeho žalobním

pokračování

tvrzení, že se o rozhodných okolnostech dozvěděl v určitý okamžik, nýbrž na objektivním zjištění, *které rozhodné okolnosti to jsou* a kdy se dostaly do sféry žalobce (např. rozsudky NSS ze dne 30. 6. 2020, č. j. 2 As 388/2018-39, ze dne 22. 9. 2020, č. j. 2 As 263/2020-22, ze dne 21. 10. 2020, č. j. 2 As 316/2020-19, či ze dne 23. 9. 2022, č. j. 4 As 28/2022-131). Z rozsudku NSS ze dne 29. 6. 2011, č. j. 5 Aps 5/2010-293, č. 2386/2011 Sb. NSS, vyplývá, že rozhodující je přitom znalost žalobce o skutkových okolnostech, z nichž vyplývá konání či nekonání správního orgánu, v němž je spatřován nezákonný zásah. Okamžik, kdy žalobce nabyl přesvědčení o tom, že toto konání či nekonání správního orgánu naplňuje veškeré znaky nezákonného zásahu definované v § 82 s. ř. s., není pro běh lhůty rozhodný (obdobně rozsudek rozšířeného senátu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 1 Afs 58/2017-42, č. 3686/2018 Sb. NSS, bod 44).

[18] Aby tedy bylo možné posoudit relevantní okamžik pro určení počátku běhu subjektivní lhůty, je třeba zaměřit se zejména na to, v čem žalobce (podle žalobních tvrzení) spatřuje nezákonný zásah, a které okolnosti jsou rozhodné z pohledu vědomosti žalobce o existenci nezákonného zásahu.

[19] Městský soud v nyní posuzované věci vyšel z předpokladu, že stěžovatel za nezákonný zásah považuje samotné doručení sporné datové zprávy dne 3. 10. 2024. Informace o skutkovém ději spočívajícím v tom, že byla datová zpráva doručena dne 3. 10. 2024, se podle městského soudu dostala do stěžovatelovy sféry již tohoto dne, neboť si od tohoto okamžiku mohl kdykoli ze své datové schránky stáhnout doručenkou datové zprávy.

[20] Tento závěr městského soudu je však zjednodušující, resp. nepřesný. Neodpovídá totiž tomu, jak stěžovatel vymezil nezákonný zásah v žalobě. Jak z jejího obsahu, tak z žalobního návrhu totiž plyne, že stěžovatel za nezákonný zásah neoznačil samotné doručení datové zprávy dne 3. 10. 2024, ale zpřístupnění své datové schránky tohoto dne prostřednictvím aplikace Portál občana provozované žalovanou, čímž došlo k doručení datové zprávy. Stěžovatel v žalobě tvrdil, že aplikace Portál občana užívá tzv. přístupové rozhraní datových schránek v rozporu s právními předpisy, a že doručení datové zprávy tímto způsobem je proto nezákonné.

[21] Tento aspekt žalovaného zásahu však městský soud zcela pominul. Nehodnotil tedy na základě žalobních tvrzení, kdy se tyto rozhodné okolnosti dostaly do sféry stěžovatele. Žádné z dosud předestřených tvrzení, která jsou mezi účastníky řízení nesporná, nenasvědčuje tomu, že by se okolnosti (způsob) doručení stěžovatel mohl dozvědět přístupem do vlastní datové schránky (z doručenkou datové zprávy) kdykoli od 3. 10. 2024. Naopak se jeví, že veškeré okolnosti relevantní z hlediska zásahu tak, jak byl vymezen v žalobě, se do jeho sféry dostaly nejdříve dne 9. 1. 2025, kdy mu žalovaná zaslala výpis forenzních údajů, který obsahoval též údaje o tom, jakým způsobem došlo k doručení datové zprávy. Tím NSS nevylučuje, že se může jednat i o odlišný okamžik. Pro jeho stanovení jako rozhodného pro počátek běhu subjektivní lhůty však bude třeba prokázat, že v tento okamžik již byly ve stěžovatelově sféře informace o veškerých rozhodných skutkových okolnostech zásahu (tedy okolnostech, z nichž mohl rozumně seznat, v čem zásah má spočívat a kdo se jeví být jeho původcem) tak, jak jej vymezil v žalobě.

[22] S městským soudem je v obecné rovině nutno souhlasit, že nikdo nemůže vlastní nečinností, tedy neseznámením se s informacemi, jež jsou již v jeho sféře, a s nimiž se tedy může seznámit (pro účely této věci není třeba řešit situaci, že by sice rozhodné informace byly ve sféře dotyčného, avšak on se s nimi nemohl seznámit z omluvitelných důvodů), prodloužit subjektivní lhůtu k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem. To však není jádro sporu v nynější věci. Jím je, jaké skutečnosti jsou rozhodné pro vymezení, v čem má žalobou napadený zásah spočívat a kdo má být jeho původcem, a kdy se informace o těchto skutečnostech (a to v takové míře konkrétnosti a určitosti, aby z nich mohl učinit aspoň rámcový úsudek o povaze a původci zásahu) dostaly do sféry stěžovatele.

[23] Napadené usnesení tedy odporuje názoru judikatury, podle níž je třeba závěr o opožděnosti žaloby proti nezákonnému zásahu učinit na základě objektivních zjištění. Z okolností, o něž městský soud opřel závěr o opožděnosti žaloby, totiž není možné objektivně zjistit, kdy se stěžovatel o rozhodných okolnostech týkajících se zásahu (tak, jak jej definoval v žalobě) dozvěděl.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] NSS dospěl k závěru, že kasační stížnost kasační stížnost je důvodná. Napadené usnesení proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán shora vysloveným právním názorem (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Protože předmětem kasačního přezkumu byla toliko otázka včasnosti podané žaloby, nemohl se NSS zabývat meritorním posouzením sporné právní otázky. To bude úkolem městského soudu v dalším řízení, dospěje-li k závěru, že je žaloba projednatelná.

[25] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. května 2026

Sylva Šiškeová
předsedkyně senátu